

A hegy megy Mohamedhez!

Hogyan érjük el az egyetemista és főiskolás
korosztály tagjait

A hegy megy Mohamedhez!

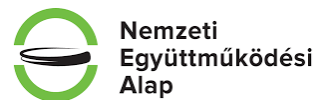
Hogyan érjük el az egyetemista és főiskolás korosztály tagjait

Kiadója: Ifjúsági Szolgáltatók Országos Szövetsége

Szerzői: Antal Ágnes, Gergely Miklós, Schmidt Richárd

Olvasó szerkesztetője: Schmidt Richárd

Lektora: Kósa András Csaba

2015

Minden jog fenntartva!

Amikor azt a szót halljuk mi, az ifjúsággal foglalkozó szakemberek (ifjúságsegítők, ifjúságkutatók, szociológusok, szociális munkások, stb.), hogy fiatalok elérése és bevonása, sok esetben egyből a középiskolásokra, a kamaszokra fókuszálunk; a 14-18 éves korosztály lebben a szemünk elé. Azonban a XXI. században nem hagyhatjuk figyelmen kívül az egyetemista és főiskolás korosztályt, a fiatal felnőtteket, akik fél lábbal még úgymond „a mama szoknyája mellett állnak”, s fél lábbal a „nagyvilág” kellős közepén keresik a helyüket az ultramodern kor minden vívmányának és elvárásának keresztmetszetében. Nem feledkezhetünk meg róluk, már csak azért sem, hiszen ők az újítók, az innovátorok: ők a 18-25 éves korosztály, a posztadoleszcensek, ahogy a szociológiai szakkifejezés mondja.

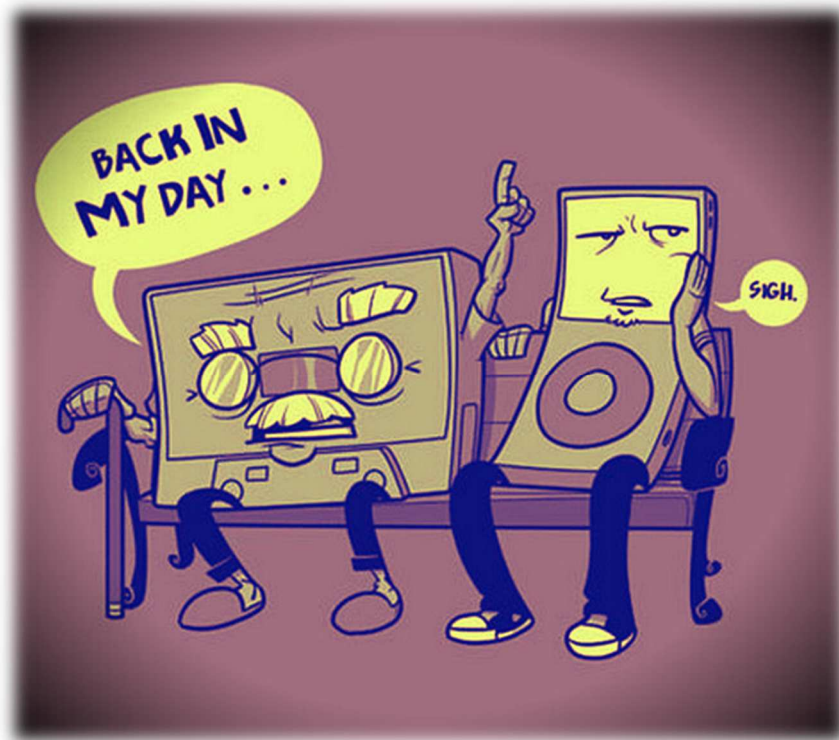
Most róluk, posztadoleszcensekről, fiatal felnőttekről lesz szó: elérésükről, bevonásukról, a megszólíthatóságukról.

Ifjúság

Bár valószínűleg minden Olvasó ismer valamiféle életkori besorolási módozatot, amellyel az ifjúsági korosztályok meghatározhatóak, de ez a meghatározhatóság koránt sem olyan egyszerű. Ahány féle dokumentum, ahányféle különböző, az ifjúsággal foglalkozó, velük érintkezésbe kerülő szakma, annyi féle különböző besorolás és definíció létezik az ifjúságról. Jelen cikkben meg sem kíséreljük egy egységes és mindenki által elfogadott fogalom létrehozását, hiszen ez a téma már önmagában megérne egy egész tanulmánykötetet. Azonban szükséges, hogy a következőekben felvázoltak mégis keretbe foglalhatóak legyenek, ezért a legtöbb szakember konszenzusos meghatározása szerint *„az ifjúság fogalmába (...) a gyerekkortól a fiatal felnőttkor végéig terjedő életszakaszt értjük.*¹ Vagyis attól az időponttól kezdve beszélhetünk az ifjúsági életszakaszról, amikortól *„az egyén közvetlen gondviselői és intézményes pedagógusi felügyelet nélkül vesz részt a „társadalmi életben”, vesz igénybe szolgáltatásokat, kezdeményez szabadidős, közösségi aktivitásokat, egészen addig, míg éretten ő nem válik más egyének és csoportok felelős gondviselőjévé.”*²

¹ Nagy-Bodor-Domokos-Schád: *Ifjúságügy*, ISZT Alapítvány – Enigma 2001. Kiadó, é.n., 28. p.

² Nagy-Bodor-Domokos-Schád: *Ifjúságügy*, ISZT Alapítvány – Enigma 2001. Kiadó, é.n., 28. p.

Az általános meghatározás mellett, segítségképpen álljon itt egy korosztályi besorolás is, hogy könnyebb legyen a korosztályi különbségek és életszakaszok átlátása:

- csecsemőkor: a születéstől az első életévig terjedő szakasz, melynek legfőbb jellemzője a bizalom vs. bizalmatlanság;
- kisgyermekkor: a második életévtől a harmadik életévig terjed, melynek legfőbb jellemzője az autonómia vs. kétségbeesés;
- óvodáskor: ez a szakasz a harmadik életévvél kezdődik és az ötödik életévvél ér véget, ahol a legfőbb ellenét a kezdeményezés és a büntudat;
- iskoláskor: mely a hatodik életévvél kezdődik és 11 éves korig terjed, ahol a teljesítmény és a kisebbség kettőssége jelenik meg;
- serdülőkor: mely a 12. életév körül kezdődik és nagyjából 20 éves korig terjed, ahol a legnagyobb kihívásokat az identitás keresés és a szerepkonfúzió adja;
- fiatal felnőttkor: mely a 20-25 éves kor közötti időintervallumra tehető, ahol az intimitás vs. izoláció a jellemző.³

A kisgyerekek, kamaszok elérésével számtalan tanulmány foglalkozott már a múltban, és mindez igaz a felnőttel való segítő munkára is. Jelen tanulmányunk fókuszában ezért azon fiatalok elérése és bevonásának útja áll a különböző, ifjúságot érintő folyamatokba, akik -

³ A fenti felsorolást Erik Erikson felosztása alapján készítettük.

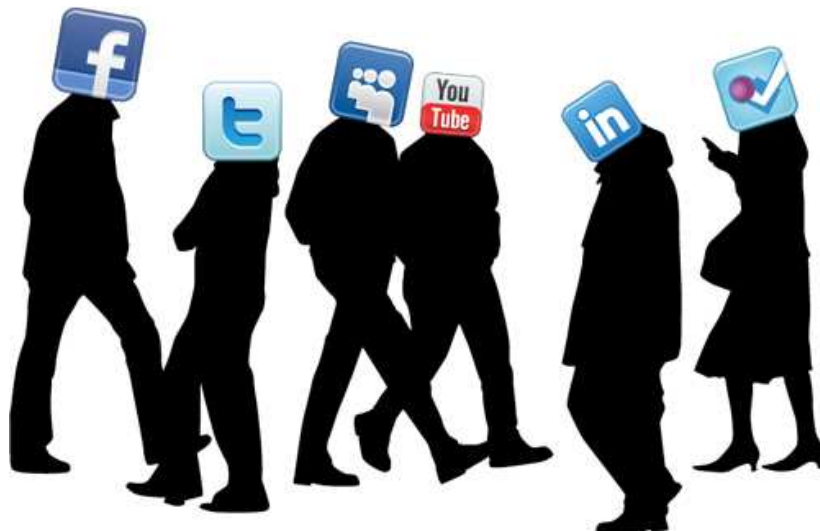
amellett, hogy a 18-25 éves korosztály tagjai - hallgatói valamelyik magyarországi egyetemnek vagy főiskolának. Ez az életszakasz számos olyan kihívást rejt magában, amelyhez az érintetteknek speciális segítségre lehet szüksége

Ahhoz, hogy a lehető leghatékonyabban tudjuk az ezen korosztályhoz tartozó fiatalokat bevonni, az első és egyik legfontosabb lépés, hogy megismerjük az őket körülvevő szocio-kulturális közeget, amelyben mindennapjaikat élik, ahol a szabadidejüket töltik.

Posztadoleszcensek

A különböző szakirodalmak úgy vélekednek, hogy a serdülőkor és a felnőttkor közé egy újabb életszakasz, a fiatal felnőttkor ékelődött be, melyre a leginkább az jellemző, hogy a kamaszoknál nagyobb fokú autonómiával rendelkeznek, pszichésen érettek, de többségük még otthon vagy igen nagy anyagi függésben él szüleivel. Ez a folyamat többek között annak is köszönhető, hogy a pályaválasztás egyre jobban elhúzódik, kitolódik, és ezzel párhuzamosan elválik egymástól a pszichés érettség és a társadalmi érettség, mely lehetővé teszi a fiatal felnőttkor, a posztadoleszcens szakasz létjogosultságát a mai posztindusztriális társadalmi és gazdasági viszonyokban.

A 18-25 évesekről még az is elmondható, amellyel, hogy a fiatal felnőttkorban, a szárnybontogatás útján járnak, hogy nagyrésztük az Y generáció tagjai, akik a digitális kor vívmányaival már gyermekkorban, vagy születésük pillanatában megismerkedtek. Ők azok, akik behozták Magyarországot lemaradását az információs technológiák terén.

A számítógép, a digitalizmus, az internet világa teljesen behálózza mindennapjaikat, gyakran gondolják úgy, hogy az internet nélkül már élni sem tudnak. Holott ez nem így van, hatalmas energia és erőforrás bázist rejtnek magukban ezek a fiatalok, hiszen tele vannak innovativitással, kreativitással és megannyi lehetőséggel és ötlettel, melyek színesítik, előre mozdítják hazánk életét akár gazdasági téren is. Fel kell, hogy ismerjük, illetve inkább már el kell, hogy fogadjuk azt a tényt, hogy ez az új életszakasz egy új célcsoportot hoz létre a maga speciális igényeivel és elvárásaival. Az elvárások és igények között szerepelnek többek között a párkapcsolattal kapcsolatos kétségekre, a lakhatási kérdésekre; a továbbtanulással kapcsolatos dilemmákra; valamint a munkavállalással kapcsolatos kérdésekre kapható válaszok keresése, ami újszerű elvárásként jelenik meg az ifjúságsegítők előtt (is).

Vagyis nem egyszerű, hiszen sok esetben mi sem tudjuk ezeket a válaszokat, de munkánk a kihívásoktól és a folyamatosan változó környezettől válik igazán sokszínűvé és folyamatosan változóvá. Ám jelen írásunk nem arra hivatott, hogy mélyebben és behatóbban akarja megismertetni az Olvasóval a posztadoleszcens életkorra jellemző sajátosságokat és az őket foglalkoztató kérdéseket, aki a téma iránt bővebben érdeklődik, első lépésként ajánljuk a szakirodalmakba való fejesugrást!

Az egyetemista és főiskolás korosztály elérése kapcsán az ifjúsági szakma szereplői mellett más szakmák, szakemberek (pl.: álláskeresőt segítő programok, diákmunka szövetkezetek, támogató szolgálatok, kortárs programok, stb.) valamint spontán helyi kezdeményezések rendelkezhetnek olyan korábbi tapasztalatokkal, amelyek hasznosak lehetnek számunkra is a munkánk során. Ezért fontos, hogy a társszakmák tapasztalatait megismerjük, beépítsük a munkánkba vagy akár együtt dolgozzunk velük konkrét ifjúsági programok alkalmával, legyen az egy fesztiválon való kitelepülés vagy akár egy karrier expo.

Elérés és bevonás

A fenti kissé elméletibb alapokon nyugvó bevezetés után, ahol megpróbáltunk egy átfogó képet adni arról, hogy kik is tartoznak az egyetemista és főiskolás korosztály tagjai közé, következzen a már címben is beharangozott leírás.

Az Olvasó, ha azt várja, hogy most mi, szakemberek, majd jól megmondjuk a tutit, sajnos csalódnia kell, hiszen akármennyit kutatunk, akármennyit tanulunk és magolunk, sosem fogunk kapni egy olyan instant receptet, mint a tea filter, amit ha belelógatunk a csészébe, majd ráborítjuk a forró vizet akkor 5-6 percen belül kész is a teánk; azaz jelen esetben sikeresen szólítottuk meg a célcsoportunkat. Pusztán ajánlást adhatunk, kulcsszavak és javaslatok formájában, melyeket, ha alkalmazunk, sikeresek lehetünk a bevonási és elérési folyamatunkkal. Egyet sosem szabad elfelejtenünk: nincs két egyforma gyermek/ fiatal, nincs két egyforma szocio-kulturális háttér és nincs két egyforma település sem! Ezeket azért nem szabad elfelejtenünk, mert ami az egyik társaság esetén bevált, lehet, hogy egy másik rendezvényen már nem lesz sikeres. Mindig szem előtt kell tartanunk, hogy kikkel és milyen környezetben találkozunk, milyenek a szokásaik, és mik azok az ingerek, amelyek nap, mint nap érik őket. Ha ezekkel tisztában vagyunk, akkor a kellő rugalmassággal és figyelmességgel gyakorlatilag bárkit elérhetünk és bevonhatunk az önkéntes munkába, szervezetünk életébe. Az egyetemisták és főiskolások elérésére ugyanez igaz, pusztán nagyobb felelősség bízható rájuk, mint például a gyermekönkormányzatok kamaszaira, akik még nem töltötték be a 18. életévüket.

Számtalan különböző jó gyakorlat létezik, amelyekkel az egyetemisták/főiskolások bevonását szorgalmazzák: mentor programokon keresztül a kortárssegítő rendszereken át egészen az olyan pályázati forrásokig, amelyek az elképzeléseik megvalósításának támogatását tűzik ki célul. Alkalmazhatjuk a különböző fesztiválokön való megjelenéseket, standállításokat is, de a lényeg ugyanaz: „*VBK - Vipera, Babzsák, Kolbász*”⁴!

A hasonlat kissé komikus is lehet, de pont a lényegét ragadja meg: bemutatja a szakember lehetőségeit és munkamódszereit, leírást ad a helyszín és a környezet fontosságáról, illetve ad egy útmutatást arról is, hogy melyek azok a fogások, amelyekkel (nem csak) a fiatal felnőttek megszólíthatóak és bevonhatóak. Ez a megközelítés szintén nem egy instant, bármikor és

⁴ Gergely Miklós filozófiája szerint.

bárhol használható útmutató, csupán egy ajánlás, melyet meleg szívvel javasolunk, hiszen pont ez a három tényező az, amelyek nagyban befolyásolják eredményességünket az elérés és bevonás folyamatában.

Most pedig lássuk, mit is takar a **VBK!**

/Gergely Miklós filozófiája szerint/

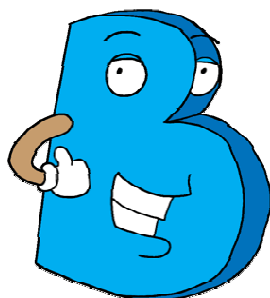

A **Vipera** jeleníti meg az ifjúsággal foglalkozó szakembert, az ifjúságsegítőt, vagyis – elsősorban – azt a személyt, aki nap, mint nap foglalkozik a fiatalokkal a terepen, mindennap közvetlenül érintkezik velük.

A mindennapi munka során akkor vagyunk a helyzet magaslatán, ha mindig minden helyzetben *hidegvérűek*, vagyis higgadtak maradunk, hiszen a fiatalok hajmeresztő mutatványokat tudnak produkálni, ami teljesen normális: keresik a határaikat és feszegetik mások tűrőképességét. A posztadoleszcens korra ez kiemelten jellemző lehet, hiszen, mint tudjuk, fél lábbal otthon fél lábbal a nagyvilágban állnak.

Türelemmel forduljunk feléjük, legyünk velük szemben *bátorítóak* és *támogatóak*, hogy merjék elmondani ötleteiket, melyek megvalósításában *segítő kezet* nyújthatunk a számukra. Adjuk meg a lehetőséget a kibontakozásra, a megvalósításra úgy, hogy közben pusztán *útbaigazítást adunk* egy-egy kérdés esetén, de a választ nem mi, szakemberek adjuk meg, hanem saját maguk találják meg a válaszokat a mit és hogyan kérdésekre.

Továbbá, ha fiatalokkal foglalkozunk, akkor *ne akarjunk kitűnni a környezetünkből*, olvadjunk be, a fiatalok nyelvén forduljunk feléjük. Az öltöny a hivatalba való, a fiatalokhoz a farmer-póló kombó a cool! De, az elérés folyamatában, a vipera meglepetés szerű támadása is jó eszközünk, hiszen a *meghökkenéssel* felhívhatjuk a célcsoportunk azonnali figyelmét.

A **Babzsák** mutatja a helyszín és a környezet lazaságát, s ennek fontosságát is egyben. A fiatalokat ki kell mozdítani a saját kis világukból, a napi rutinjaikból, a négy fal közül. El kell érnünk, hogy kikapcsolják, de legalább félretegyék az őket körülvevő kutyüket, és térjenek vissza a valóvilágba, a kortársak és barátok közé.

A helyszín tulajdonképpen bárhol lehet, a legfontosabb az, hogy a megszokottól eltérő, szokatlan legyen! Erre azért van szükség, hogy egyrészt kilépjenek a komfortzónájukból, mert abban mozogva senki nem tanul semmit sem, másrészt pedig, hogy elengedjék magukat és képzeletüket, illetve egy laza és kötöttségektől mentes környezetben nyitottabbak és fogékonyabbak lesznek az új információkra, lehetőségekre.

Emellett fontos megemlítenünk azt is, hogy egy ifjúság bármely korosztálya számára szolgáltatást nyújtó tér nyitvatartási ideje nem reggel 8-tól délután 4-ig tart. Ebben az időintervallumban a célcsoportunk igen nagy hányada az oktatási intézmények falai között tartózkodik, az iskolai/egyetemi/főiskolai kötelezettségeik után van szükség az ilyen jellegű közösségi terekre, vagyis *a nyitva tartási időt minden esetben érdemes a célcsoportunk elfoglaltságához igazítani* (persze a csellengők figyelembevételével). Ennek tükrében az ajánlásunk az, hogy a koraesti időszakig legyen elérhető egy ifjúsági korosztályt célzó szolgáltató intézmény:

Hétköznap: 12:00 - 20:00

Hétfőn: 14:00 - 22:00

S amely tereken, természetesen megfelelő végzettségű és kompetenciákkal rendelkező szakemberek dolgoznak, akik képesek az ifjúság nyelvén az ifjúság problémáira, ötleteire és igényeire reagálni.

K

A **Kolbász** tulajdonképpen nem más, mint az az információ, amellyel az érdeklődő és nyitott fiatal *jóllakik*, amivel szélesedik a látásköre, és amelyekkel feltáruznak előtte a lehetőségei akár az Európa-szerte történő mobilitásra (EVS, Erasmus, külföldi munkavállalás, gyakorlat, stb.), de az ötleteinek és elképzeléseinek megvalósítására is.

A fiataloknak elsősorban olyan információkra van szüksége, melyek nem csupán prospektusokban, brosúrákban és különféle szóróanyagokban találhatóak meg, hanem azonnal hasznosítható tudást adnak a számukra, melyeket alkalmazni tudnak a mindennapjaik: a tanulmányaik és a munkavállalásuk során. Ez főleg azért jelent prioritást a fiatalokkal való munka során, mert a XXI. században nincs megállás, ami tegnap új volt ma már elavult: egy életen át tanulunk, folyamatosan, ha nem is az iskolapadban, de tanulunk és tapasztalunk is.

A fentiekben leírtakkal valószínűleg nem a spanyolviaszt találtuk fel, hiszen azt már megtették jó pár évtizeddel előttünk, célunk csupán az, hogy rávilágítsunk az attitűdök, a hozzáállások és a részletek fontosságára, vagyis tulajdonképpen ez idáig leleplezetlen titkot nem árultunk el a kedves Olvasó számára.

A lényeg, melyet mindannyian TUDUNK, akik az ifjúság valamely korcsoportjának útjait rendezgetjük, terelgetjük, hogy adjunk lehetőséget, adjunk élményt és adjunk teret a kibontakozásra, az álmok, ötletek, vágyak megvalósítására. S ha ez megvan, nincs más dolgunk, mint hátradőlni a karosszékünkben és élvezni a rügyező és bimbózó fák látványát, vagyis büszkének lenni a fiatalokra!

De addig is: **VBK - *Vipera, Babzsák, Kolbász!***⁵

Jó munkát! ☺

⁵ Gergely Miklós filozófiája szerint.

Forrásjegyzék

Szakirodalom:

FSZH MOISZ: *Európa-Fiatalok-Részvétel, Szöveggyűjtemény*, 2009, Budapest.

Nagy-Bodor-Domokos-Schád: *Ifjúságügy*, ISZT Alapítvány – Enigma 2001. Kiadó, é.n.

Nagy Ádám (szerk.): *Ifjúságsegítés: probléma vagy lehetőség az ifjúság?*, ÚISZ könyvek, Új Mandátum, Szeged, 2007.

Nagy Ádám – Székely Levente (szerk.): *Másodkézből – Magyar Ifjúság 2012*, ISZT Alapítvány - Kutatópont, 2014.

Székely Levente (szerk.): *Ifjúságkutatás 2012, Tanulmánykötet*, Kutatópont, 2013.

Internet:

http://janus.ttk.pte.hu/tamop/kaposvari_anyag/jozsef_istvan/letkori_sajtossgok_s_fejldsi_szakaszok.html (letöltés: 2015. május 20.)

http://hvg.hu/tudomany/Ezek_aztan_az_igenyek_az_internetgeneracio_L7F80B (letöltés: 2015. május 20.)

http://hvg.hu/plazs/20140424_Klasszikus_modszerekkel_nem_lehet_a_Zgen (letöltés: 2015. május 20.)

<http://www.osztalyfonok.hu/cikk.php?id=1108> (letöltés: 2015. május 20.)

<http://www.slideshare.net/ollejanos/oktatstechnikai-mdszerek-az-y-s-z-generici-szmra> (letöltés: 2015. május 20.)

http://www.sztmsz.hu/uploads//letoltheto_dokumentumok/hr_oscar_palyazatok_2011/szabojudit_hroscar_diak_2011.pdf (letöltés: 2015. május 20.)

<http://index.hu/kultur/media/2014/10/23/amc/> (letöltés: 2015. május 20.)

<http://frissdiplomas.hu/hirek/177-Uj-nemzedek-kopogatnak-a-felsooktatas-ajtajan> (letöltés: 2015. május 20.)

<http://www.slideshare.net/lific/generation-y-15763073> (letöltés: 2015. május 20.)

<http://tehetseg.hu/aktualis/itt-van-dolguk-itt-vannak-almaik-es-meg-valositjak> (letöltés: 2015. május 20.)